

переживання і сопереживання художником ситуації столкновения суб'єктивно-психічного індивідуального і об'єктивно-психологічного соціального. Іменно таким образом і отримується той веер варіацій, котрі проступають в образах реалістического художественного творчества.

Таким образом, обобщая результати дослідження особливостей європейської реалістическої інтерпретації дійсності, слід відзначити наступне: реалізм як метод художественного зображення реальності визначений фундаментальними філософсько-світоглядними установками і перевагами авторів. Звідси можна розрізнити підходи до реалізму як простої констатації існуючого, як описання, «фотографування» дійсності; як філософське обобщення своєрідності реальності конкретного часу пронизаного прагненням розкрити «правду і глибину життя; як форму пророцтва, опираючогося на пра-феномени (Г. Гессе) або архетипи (К.-Г. Юнг); як вибір з веера можливостей і вільне визначення здатності до добра і зла. Але реалізм може виступати і в формі міфу, притчі, фантазії, як це часто можна спостерігати в європейській літературі останніх десятиліть.

Література:

1. Шеллінг Ф.В.Й. Сочинения в 2 т. (Пер. с нем.). Т.1. / Сост., ред., вступ. ст. А.В. Гулыга. – М.: Мысль, 1989. – 636 с.
2. Затонський Д.В. Минуле, сучасне, майбутнє: Про реалізм, традиції новаторство. – К.: Дніпро, 1982. – 370 с.
3. Гессе Г. Избранное / Пер. с нем. – СПб.: Азбука-классика, 2001. – 104 с.
4. Гегель Г.В.Ф. Энциклопедия философских наук. Т.1. Наука логики. Отв. Ред. Е.П. Ситковский. Ред. коллегия: Б.М. Кедров и др. – М.: Мысль, 1974. – 452 с.

Василенко В.А. – канд. філол. н.

(Суми, Філія ХНУВС)

ДУХОВНІСТЬ ЯК ЕТНОЛІГВІСТИЧНА КОНСТАНТА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Духовність – це вихід до ціннісних інстанцій формування, конструювання особистості та менталітету. Саме духовність людини є способом включення її в логосферу на основі колективної енергії, яка перебуває поза окремим людським тілом і робить найбільш безпосередній вплив на долю історії суспільства.

У новому тисячолітті особливої уваги заслуговує молоде покоління, від якого залежить, яким буде це ХХІ століття. Тому в сучасних умовах євроінтеграції формування духовності, любові до рідної мови й націона-

льної культури має неабияке значення.

Узагалі історія національної свідомості, духовності слов'янських народів, їх хронологічні, географічні й національні відмінності завжди притягували й притягуватимуть увагу дослідників. За останні роки відбулися зміни політичного й економічного життя в країні. Ці фактори вплинули на формування молодого покоління, обумовили складність і суперечливість позиції молодих людей, а також актуальність зазначеної проблеми.

За період реформування в державі спостерігаємо зміну ціннісних орієнтирів у молоді. Скажімо, повага до таких цінностей, як „дисципліна”, „виконання обов'язку”, „безкорисливість”, „самовідданість” значно ослабла, а такі цінності, як „свобода” (від авторитету), „визнання” (особистості), „автономія” (окремої людини), „самостійність” і „особиста недоторканість” зросли. Тенденція зміни ціннісних критеріїв призвела також до суперечливих трактувань таких феноменів, як „Батьківщина”, „патріотизм”, „націоналізм”. Зокрема таке поняття, як „патріотизм” у сучасних умовах стало втрачати своє позитивне значення. А без почуття патріотизму як своєрідного кодексу моральних цінностей, без утвердження у свідомості ідей нації як політичної спільноти, об'єднаної історичною долею, державною мовою, важко взагалі уявити процес формування системи інституцій, забезпечення свободи, рівності та громадянської гідності, а отже, годі сподіватися на динамічну трансформацію українського суспільства загалом. Отже, криза національної свідомості обумовлена зміною ідеології і як наслідок – зміною ціннісних критеріїв у духовній сфері.

Важливий складник духовності - ставлення до мови, здатної до культурного акумулювання знань, досвіду інших народів і до якнайповнішого вираження національної мовної картини світу. Адже як справедливо зазначав Іван Огієнко, „без добре виробленої рідної мови нема всенародної свідомості, без такої свідомості нема нації, а без свідомої нації нема державності як найвищої громадянської організації, в якій вона отримує найповнішу змогу всебічного розвитку і виявлення” [1, 33].

У суспільстві не завжди усвідомлюється роль і вага рідної мови для матеріального й духовного одужання.

Українська мовна ситуація сучасного періоду підтверджує думку відомого американського лінгвіста У. Вайнрайха про те, що мова може вселяти почуття патріотизму, подібне до національного патріотичного почуття, яке пов'язане з ідеєю нації. Мова - недоторкана сутність, що протиставляється іншим мовам, набуває високого статусу на шкалі цінностей, становище, яке потребує „відстоювання”. У відповідь на загрозове для мови зрушення це почуття вірності мові приводить у дію сили, спрямовані на збереження мови, яка перебуває під загрозою, воно перетворює мову в символ віри і святиню.

Відомий вислів про мову як основний засіб спілкування вимагає сут-

тевого перегляду, адже мова виконує ширші світоглядні й соціокультурні функції. Мова виконує, серед інших, дуже важливу філософсько-світоглядну функцію: вона прив'язує етнос до його батьківщини, природного оточення, до його обжитого космосу.

Отож, розмови про те, що духовне життя передусім залежить від економіки - нонсенс. Духовно бідний народ міцної незалежної держави не побудує. В історію безсмертя ввійдуть реформатори культури, а не ті, що процвітають за всіх режимів.

Духовність як провідна риса національної логосфери є не тільки умовою будь-якого виховання, але і спеціальною умовою вивчення української мови, збереження якої і досі означає – не дати загинути дереву роду.

Звідси виникає завдання осмислення мовної свідомості через етно-психологічні, соціокультурологічні, фонові й інші чинники, що складають етнолінгвістичну константу. Сучасні константи мовної свідомості відбивають традиційний національно-культурний тип, національну картину світу. Враховується також еволюційність етнонаціональних мовних процесів, взаємодія діяхронно-ретроспективних та сучасних тенденцій розвитку, що зазнають суттєвого впливу від процесів євроглобалізації.

Література:

1. Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки. - К., 1936.

— *Верещак О. М.*
(Київ, КНУКиМ)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

Входження України у новий освітній простір, зокрема в Болонський процес вимагає радикальної зміни освітньої парадигми, що потребує вдосконалення в напрямку демократизації та інтеграції в системі міжнародних культурних процесів. У зв'язку з цим виникає необхідність кардинальних реформ у системі освіти на нових концептуальних засадах.

Інноваційні педагогічні ідеї розвиваються відповідно до нової освітньої парадигми, сутність якої полягає у зміні самого ставлення людини до світу, осмислення свого місця в цілісній світобудові. Стратегічним напрямом сучасної освіти є модернізація, основні напрямки якої, визначено в основних державних документах – закон України “Про освіту” та “Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті” з акцентуацією уваги науково-педагогічної думки до проблеми духовно-естетичного розвитку підростаючого покоління, розробці нових нетрадиційних рішень у сфері художньо-творчої діяльності у закладах освіти гуманітарного профілю. Саме така позиція відбиває тенденцію в сучасній музичній педагогіці, спрямованої на максимальне врахування індивідуа-